

A2000-06 03.03.2000

Klage fra Sverre Horn AS på Norges Fotballforbunds anbefaling av kunstgressprodukter til fotballbaner - konkurranseloven § 3-10

Sammendrag:

En leverandør av kunstgressprodukter hevdet at styret i Norges Fotballforbund hadde fattet et vedtak som var i strid med konkurranseloven. Vedtaket innebærer at materialet splittfiber ikke er godkjent som toppdekke i kamper i Tippeligaen, 1. divisjon menn, og Toppserien for kvinner, og at materialet monofiber anbefales når nye kunstgressbaner skal anlegges. Konkurransetilsynet la til grunn at Fotballforbundets vedtak var basert på faglige hensyn, og fant ikke at vedtaket begrenser konkurransen i strid med lovens formål.

Konkurransetilsynet viser til Deres brev av 19. oktober 1999 med vedlagt korrespondanse mellom Sverre Horn AS og henholdsvis Norges Fotballforbund (NFF) og Kulturdepartementet.

Bakgrunn

Forbundsstyret i NFF har fattet vedtak om at materialet splittfiber ikke kan brukes som toppdekke i kamper i Tippeligaen, 1. divisjon menn og Toppserien for kvinner, samt at NFF skal tilrå bruk av monofiber når nye kunstgressbaner skal anlegges. Firmaet Sverre Horn AS, representert ved Advokatfirmaet Hjort DA, mener at dette vedtaket virker konkurransebegrensende overfor importørene av splittfiber og ønsker at Konkurransetilsynet skal gripe inn overfor NFF med hjemmel i konkurranseloven § 3-10.

Partenes synspunkter

Sverre Horn AS importerer kunstgress av typen splittfiber fra den franske leverandøren Tarkett Sommer Sports System SA og det nederlandske selskapet Ten Cate Nicolon b.v. Sistnevnte er Europas største produsent av fiber til kunstgress. Sverre Horn leverer også monofiber på det norske markedet, men hevder at produktet splittfiber holder like høy kvalitet og at prisen i tillegg er 10 - 20% lavere.

Sverre Horn hevder at det er tegn som tyder på at Fotballforbundets vedtak er truffet på et utilstrekkelig faktisk grunnlag. I tillegg stiller Sverre Horn spørsmål ved NFFs saksbehandling og skjønnsutøvelse, herunder manglende testing/undersøkelser av de forskjellige kunstgresstyper og at NFF ikke har lagt vekt på tester utført på oppdrag fra Sverre Horn og Nicolon.

Etter en behandling i NFFs anleggskomite, fattet NFFs forbundsstyre 12. mars 1998 følgende vedtak:

"Forbundsstyret støtter seg til Anleggskomiteens praktiske erfaringer fra bruk av splittfiber og godkjenner ikke splittfiber som toppdekke til kamper i Tippeligaen, 1. divisjon menn og Toppserien for kvinner (toppfotball). Vedtaket gjelder fra sesongen 1998. For enkeltkamper kan Forbundsstyret etter søknad gi dispensasjon fra denne bestemmelse. Vedtaket har ikke tilbakevirkende kraft, slik at baner som er bygget med

splittfiber før 1.3.1998, er godkjent. Ved bygging av kunstgressbaner skal NFF tilrå bruk av monofiber.

Forbundsstyret ber samtidig administrasjonen og Anleggskomiteen sette i gang et prosjekt hvor praktiske driftserfaringer for bruk av mono og splittfiber lar seg dokumenteres. Det forutsettes at NBI, Teknologisk Institutt (eller lignende), samt Kulturdepartementet involveres i et slikt prosjekt. Forbundsstyret ber om at en prosjektbeskrivelse med kostnadsramme ferdigstilles innen 1. mai 1998."

Bakgrunnen for vedtaket var de erfaringene forbundet hadde hatt med de to typene av kunstdekke. NFF synes at monofiber har vist langt bedre langsiktige kvaliteter enn splittfiber under norske forhold. Fotballforbundet mener splittfiberen har lett for å gjøre banene for harde etter en viss tid. Et for hardt banedekke vil være vondt å løpe på og dessuten føre til dårligere ballrefleksjon.

Sverre Horn AS importerer en ny type splittfiber (LSR-fiber) som skal være av bedre kvalitet enn den som tidligere ble brukt. LSR-fiberen er produsert av en annen type plastråstoff enn den gamle splittfiberen og i følge Sverre Horn AS var det egenskaper ved det gamle plastråstoffet som førte til at splittfiberen ga et hardt banedekke over tid.

Begge parter i saken er enige om at dersom splittfiber og monofiber likestilles som produkt, vil antall leverandører på markedet øke og konkurransen vil bli styrket. Det synes også som om partene er enige om at egenskapene til de to fibertypene er omtrent like når kunstdekket er nytt. Uenigheten gjelder egenskapene til den nye typen splittfiber etter en tids bruk.

Vurdering i forhold til konkurranse-loven § 3-10

Konkurranse-lovens formål er å sørge for effektiv bruk av samfunnets ressurser ved å legge til rette for virksom konkurranse. I medhold av konkurranse-loven § 3-10 kan Konkurransetilsynet gripe inn mot vilkår, avtaler og handlinger dersom tilsynet finner at disse har til formål, virkning eller er egnet til å begrense konkurransen i strid med lovens formål.

Sverre Horn har opplyst at det anlegges om lag 10- 12 kunstgressbaner årlig. Kostnaden for en bane ligger i størrelsesorden 1,7 - 2,5 millioner kroner, avhengig av størrelse, type kunstgress og grunnarbeid. Kunstgresstypen er avgjørende blant annet fordi splittfiber er 10-20 % billigere per kvadratmeter enn monofiber.

Det er i dag fire leverandører av kunstgressdekke som er godkjent av NFF. Alle fire leverer gressmatte av monofiber, mens kun Sverre Horn AS leverer dekke laget av LSR-fiber. En likestilling av LSR-fiber og monofiber vil, ifølge Fotballforbundet, gi flere godkjente leverandører. Flere aktører på tilbudssiden i et marked vil vanligvis gi økt konkurranse. Med fire konkurrenter og relativt få byggeprosjekter per år er det imidlertid ikke grunn til å tro at en økning i antall leverandører i seg selv vil gi vesentlig sterkere konkurranse. Splittfiberen er imidlertid billigere i innkjøp enn monofiberen, og bruken av førstnevnte vil derfor gi billigere kunstgressbaner. Hvis kunstgressbaner kan bygges til lavere kostnader uten at kvaliteten blir forringet tilsvarende, vil dette være en effektivitetsgevinst.

Sverre Horn AS har engasjert Norges Byggforskningsinstitutt (NBI) til å undersøke hvordan den nye typen splittfiber fungerer i forhold til ballrefleksjon. I rapporten fra NBI blir det konkludert med at ballrefleksjonen ikke blir dårligere over tid dersom dekket får nødvendig vedlikehold. Undersøkelsen ble basert på tester av åtte baner med LSR- fiber, hvorav syv lå i Mellom-Europa og én i Stokmarknes. I tillegg til rapporten fra NBI viser Sverre Horn AS til en uttalelse fra Park- og idrettsvesenet i Oslo Kommune som etter å ha undersøkt utenlandske kunstgressbaner med splittfiber uttaler:

"Alle disse banene var i god tilstand uten tegn til hardhet i overflaten. Tvert i mot var sandkornene i banen i bevegelse. Den håndverksmessige utførelsen var også perfekt. Utsagnet om at de funksjonelle egenskapene endrer seg raskt, stemmer ikke overens med våre inntrykk etter å ha besøkt baner med LSR- fiber"

De banene Oslo Kommune besøkte var alle mellom 3 og 8 år gamle og lå i Mellom-Europa. Fotballforbundet mener en av hovedgrunnene til at splittfiberen har vist dårlige egenskaper over tid i Norge er det kalde klimaet. Undersøkelser av kunstgressbaner i Mellom-Europa, der klimaet er annerledes, vil derfor ikke nødvendigvis være relevante for vurderingen av hva slags dekke som er best egnet for norske forhold. Kun én av de banene Sverre Horn AS baserer sine tester på ligger i Norge. Den norske banen, som ligger i Stokmarknes, er i følge NFF i så dårlig forfatning at den ikke egner seg for testing. Sverre Horn deler dette synet, men mener banen er i dårlig stand på grunn av manglende vedlikehold, ikke på grunn av dekket. Ved siden av banen i Stokmarknes ble det rundt 1996-1997 lagt flere dekker med LSR-fiber som, så vidt vi kjenner til, ikke er blitt undersøkt for langtidsslitasje.

Dersom det er slik at monofiberdekket holder lengre enn splittfiberdekket, finner Konkurransetilsynet det naturlig at Fotballforbundet gjør mulige anbudsgivere oppmerksom på kvalitetsforskjellen. Hvis NFF likestiller LSR-fiberen med monofiber og det viser seg at kunstdekket må skiftes ut oftere enn antatt vil dette påføre idrettsanleggene ekstraavgifter. Forskjellen i egenskaper hos de to fibertypene som NFF legger til grunn i sitt vedtak, er imidlertid basert på de erfaringene man har hatt med den gamle splittfibertypen. Hvordan den nye fibertypen slites over tid er, ifølge Fotballforbundet, ikke tilstrekkelig dokumentert, fordi produktet har vært for kort tid på markedet i Norge. For å kunne vurdere kvalitetsutviklingen til de to kunstgresstypene over tid, har NFF satt igang et prosjekt der slitasjen på et utvalg kunstgressbaner, med både mono- og splittfiber, testes over en periode på 2-3 år. Dette prosjektet skal, ifølge Fotballforbundet, ferdigstilles i løpet av våren 2000, og skal danne grunnlaget for ny behandling av spørsmålet om bruk av kunstdekke.

Konklusjon

Konkurransetilsynet aksepterer Norges Fotballforbunds rolle som rådgiver i forbindelse med produktvalg, og legger til grunn at NFF baserer sine råd på faglige vurderinger. Vi konstaterer at NFF foreløpig mener det er usikkert om LSR-fiber er like godt egnet som monofiber til bruk på baner i Norge. Vi har vektlagt at NFF for tiden vurderer egenskapene til de to fibertypene. Konkurransetilsynet legger også vekt på at markedet for kunstgressdekke er lite og at mulige samfunnsøkonomiske tap som følge av NFFs rådgivning uansett vil være begrenset.

Etter en samlet vurdering finner tilsynet det lite sannsynlig at Fotballforbundets vedtak begrenser konkurransen i strid med lovens formål, og inngrepsvilkårene i konkurranseoven § 3-10 er følgelig ikke oppfylt. Konkurransetilsynet anser med dette saken som avsluttet.

[til toppen](#)